

Carsten Bach-Nielsen

Kirkehistorie – folkesag og skolefag. Ti kapitler om erindring og historiebrug. Eksistensen 2023. 220 sider.

Det mytologiske stof som bibelhistorie er gjort af, omhandler menneskelige grundvilkår, og synet på dem ændrer sig som bekendt i takt med tiden der går og med de nye erfaringer man får. Det har man også fattet i academia, hvor erindringshistorie og historiebrug siden 1990'erne er blevet populære emner netop ud fra den erkendelse, at erindringen og brugen af historien er mindst lige så vigtig som historien selv. Det var efter en lang årrække, hvor man ellers i historiefaget havde gjort op med en lang række myter i værker der omhandlede forestillede fællesskaber (Anderson) og opfundne traditioner (Hobsbawm og Ranger 1983). Men at tro, at sådanne fællesskaber og traditioner ville gå væk af den grund, var mildest talt naivt. Der kom en modreaktion, vel mest overbevisende da franskmændene Pierre Nora knæsatte sit storstilede trebindsværk om fransk erindringskultur i slutningen af 1980'erne. Siden vandrede ideen også over grænsen til andre nationer, og historien om både den internationale og den danske tilgang til erindringshistorie og historiebrug ridtes fint op i bogens begyndelse.

Det erindringshistoriske perspektiv har bogens forfatter Carsten Bach-Nielsen da også beskæftiget sig med før, nemlig i bogen om de danske reformationsfejringer, *Fra jubelår til kulturår*, der udkom i 2016. I denne bog skal det så handle om kirkehistorie som *skolefag*, der kun har eksisteret i små 150 år, 1780-1930. Historien om kirkehistorie som skolefag handler om, hvordan faget nåede menigmand i fag som kristendomskundskab, religionshistorie eller bibelhistorie.

Historien om kirkehistorien som skolefag er præget af kamp og stridighed, og det er en rasende interessant og lærd historie der her foldes ud: Ikke som en stor syntese, men i ti mindre kapitler. Vi begynder rejsen ved Marmorkirken i København, der i dén grad er et kirkehistorisk monument, omkranset som det er af imponerende statuer af Ansgar, Knud den Hellige, Hans Tausen, Grundtvig og mange andre kirkehistoriske fædre. Bach-Nielsen spørger, hvordan det mon kunne være, at man i 1900 fandt det relevant og legitimt at "monumentalisere byen med kirkehistoriske figurer" når få kendte deres eksistens blot få årtier før. Grundtvig spillede en afgørende rolle i dette spørgsmål. Hans ideer om fællessang, spændende og fortællende bibelhistorier var afgørende for, at faget bed sig fast, ligesom han var med til at skabe forestillingen om én stor sammenhængende historie. Dertil genopdagede Grundtvig interessen for Ansgar, gjorde ham til sin egen, hvilket synes at have dannet mode i det kunsthistoriske, hvor der er mange blåøjede, blonde og nordiske Ansgar'er. Ja, Ansgar er vel nærmest at betragte som en *posterboy* i kirkehistoriens storhedstid, ligesom mange drengebørn fik navnet. Man glæder sig over at se den i høj grad underbelyste Anna E. Munchs motiv af *Ansgar med sine lærlinge* på forsiden, et motiv som kunstneren bag

Dansk Kvindesamfunds banner af den knælende bondepige med guldhorn skabte til Ansgar Kirke i Odense i 1917.

Det er interessant at læse om de mange forskellige lærebøger for grundskolen i kirkehistorie, der alle har haft et bestemt ideologisk sigte for øje. Sådanne er det ikke mere, for fra 1930 gled kirkehistorien ud af kristendomsundervisningen, der i dag ofte er reduceret til religionsundervisning i praksis. Et stort dannelsestab.

Jeg har et par bemærkninger til det redaktionelle arbejde. Der er for mange stavefejl i bogen. Det hedder at stå på "hans skuldre" (side 10), og på side 11 mangler der et e i "kirkehistoriæskrivningens historie, ligesom det på side 173 hedder "ikke længer." Det er en kedelig bemærkning, men når man allerede to gange på de første 10-12 sider støder på stavefejl, så spidser man sproget, og her er det gået for hurtigt med korrektoren. Endelig mener jeg, at værket kunne have fortjent et lidt større format, så de mange flotte illustrationer bedre kunne komme til deres ret. Det ændrer dog ikke ved, at det faglige indhold i bogen er skrevet af et kyndigt menneske med meget stor indsigt i både kirkehistorie, kunsthistorie og erindringshistorie.

Lone Kølle Martinsen